

PM 2010:97 RII (Dnr 303-1338/2010)

Stockholm Ren och Vacker

Lägesrapport 7, 2010

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Trafik- och renhållningsnämndens lägesrapport nummer sju, Stockholm Ren och Vacker, godkänns.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige har i budget 2007 för Stockholms stad med inriktning för åren 2008 och 2009 gett trafik- och renhållningsnämnden uppdraget att samordna och genomföra satsningar och åtgärder i syfte att nå målet om Stockholm som ren och vacker stad. Tidigare har sex lägesrapporter med åtgärdsprogram beslutats i trafik- och renhållningsnämnden. I lägesrapport nummer sju har trafik- och renhållningsnämnden beslutat om åtgärder för 2010 och en övergripande sammanfattning av genomförda åtgärder för perioden 2007 till 2010 har redovisats. Rapporten har därefter överlämnats till kommunstyrelsen för kännedom.

Beredning

Ärendet har initierats av trafik- och renhållningsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret kan konstatera att trafik- och renhållningsnämndens insatser för en ren och vacker stad är omfattande och ligger väl i linje med de uppdrag som angetts i kommunfullmäktiges budget under perioden 2007 till 2010. Tydligt angivna mål och riktade resurser har bidragit till såväl ett resultatinriktat arbete, möjligheter till uppföljning och verksamhetsförbättringar samt en permanentning av en verksamhet som initialt bedrivits i projektform.

Mina synpunkter

Det är glädjande att arbetet med att göra Stockholm till en ren och vacker stad fortskrider och ger resultat i enlighet med den målsättning som angavs i kommunfullmäktiges budget för perioden 2007 till 2010.

En ren och vacker offentlig miljö är en viktig miljöfråga och även väsentlig för trivseln i staden. Därför är kampen mot nedskräpningen, klotter och skadegörelse en central uppgift och en viktig del i det samlade arbetet för att göra Stockholm mer attraktivt för näringsliv, turister och boende.

Stadshusalliansen initierade ett omfattande arbete i början av mandatperioden. Sedan dess genomförs ett målinriktat arbete för att göra Stockholm renare och vackrare.

På område efter område har vi vidtagit åtgärder för att Stockholm ska bli en renare och vackrare stad. Det städas som aldrig förr, stadens papperskorgar töms oftare och de har både blivit fler och större. Våra insatser för en ren och vacker stad är omfattande och vi har stärkt samarbetet med viktiga aktörer som Polisen, Fortum, tidningsägarna, tobaksbolagen och skolorna. Skräpplockardagarna som arrangeras tillsammans med Håll Sverige Rent och stadens skolor har blivit en återkommande succé. Tusentals skolbarn har årligen deltagit och plockat skräp samtidigt som de fått en konkret möjlighet att arbeta med miljöfrågan i den egna närmiljön. Det är med blandade känslor som jag kan konstatera att det barnen mest plockar upp under dessa kampanjer är fimpar efter vuxna rökare. Ett led i arbetet är att staden, genom ett tydligt förhållningssätt, visar vad som är rätt och fel. Vi har genomfört ett antal kampanjinriktade åtgärder i syfte att påverka stockholmarnas attityd till nedskräpning och att få till stånd ett ändrat beteende. Klotter anses t.ex. inte längre som en del av det fria kulturlivet utan som skadegörelse när det utförs i det offentliga rummet. För att understryka detta medverkar inte staden längre vid evenemang eller stödjer verksamheter som inte klart tar avstånd från klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse.

Att göra Stockholm till en ren och vacker stad är en omfattande uppgift som spänner över en rad verksamhetsområden och involverar en mängd aktörer. Resultaten av olika åtgärder låter ibland vänta på sig, samtidigt som vi vet att det är det ihärdiga arbetet som ger resultat. Situationen kompliceras av att klotter och nedskräpning varierar påtagligt under året.

Vi har kommit en bra bit på vägen mot ett vackrare Stockholm, men alla som rör sig på våra gator och torg vet att det fortfarande återstår en hel del att göra innan vi kan vara nöjda. Erfarenheter från andra länder visar också att det vi tagit oss för inte är någon enkel uppgift, att den måste vara långsiktig. Det tog tio år att få Helsingfors fritt från klotter, men de lyckades. Jag är övertygad om att även vi kan lyckas om vi håller en stadig kurs, får stockholmarna med oss och fortsätter det arbete som hitintills genomförts.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Trafik- och renhållningsnämndens lägesrapport nummer sju, Stockholm Ren och Vacker, godkänns.

Stockholm den 11 augusti 2010

ULLA HAMILTON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi befarar att syftet med Projektet Stockholm Ren och Vacker är att visa upp en tjusig innerstad medan förörternas problem med till exempel klotter, nedskräpning och förstörelse inte alls har prioriterats.

När det gäller innerstadens parker som översvämmas av "picknick-skräp" tror vi att det har med den ökande användningen av engångsförpackningar att göra och det hjälper inte med större papperskorgar och städare. Stockholmarnas attityder måste ändras och snabbmatskedjornas användning av engångsförpackningar minskas.

För övrigt anser vi att föredragande borgarrådet torgför en felaktig bild av det fria kulturlivets inställning till klotter, som om man skulle vara för det. Att graffiti är en konstform och inte klotter verkar inte ha nått fram till moderaterna. Vänsterpartiet vill däremot tillåta lagliga graffitiväggar i likhet med andra kommuner och avskaffa 0-toleransen mot affischering.

ÄRENDET

I lägesrapport nummer sju har trafik- och renhållningsnämnden beslutat om de åtgärder som kommer att genomföras under 2010 samt sammanfattat hittills genomförda åtgärder under perioden 2007 till 2010.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2010 att godkänna kontorets lägesrapport samt överlämna rapporten till kommunstyrelsen för kännedom.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 april 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget för Stockholms stad den 8 december 2007 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stockholm till en ren och vacker stad. Uppdraget fullföljs i budget för 2009, samt i budget för 2010 med inriktning för 2011 – 2012.

Utifrån uppdraget om en renare och vackrare stad har sex lägesrapporter lagts fram för beslut i trafik- och renhållningsnämnden. I dessa lägesrapporter har en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, samt förbättrad klottersanering presenterats för godkännande, och uppfyllnadsgraden av de föreslagna åtgärderna har redovisats.

I denna rapport redovisas de åtgärder som planeras för genomförande under 2010 och en övergripande projektsammanfattning görs för hela perioden 2007 – 2010.

Den höga grunddriftsnivå, gällande barmarksrenhållning, som initierades under 2007 bibehålls under 2010. Dessutom genomförs en betydande satsning för att stärka renhållningsinsatserna och skapa en attraktivare stadsmiljö inom ramen för Järvalyftet och Södervisionen.

Trafikkontoret har också i uppdrag att under året sysselsätta 400 Stockholmsvårdar med huvuduppgift att patrullstäda gator, torg och parker under dagtid. Under sommaren planerar kontoret att erbjuda 300 ungdomar feriearbete som parkvårdar. Utöver stärkta städinsatser innebär värdskapet en viktig funktion vad gäller att visualisera stadens renhållningsarbete och därmed påverka stockholmarnas attityder till nedskräpning.

Arbetet med att komplettera och förnya utbudet av papperskorgar i stadsmiljön påbörjades under 2008 och fullföljs under året. Under 2010 ses stadens totala utbud av papperskorgar på gator och torg över för att ingå i utbytesprogrammet. Även utbudet av offentliga toaletter inventeras för att möjliggöra komplettering. Beslut har också tagits om att bygga en sopsugsanläggning på Mariatorget på Södermalm. Arbetet beräknas starta hösten 2010.

Arbetet med fokusområden i samverkan med näringslivet fullföljs under året. Trafikkontoret inleder också arbete med så kallade BID-områden, Business Improvement Districts, som är ett geografiskt område där offentlig och privat sektor samverkar kring verksamhet och finansiering. Kontorets målsättning är att åstadkomma permanenta samarbetslösningar kring arbetet med attraktiva och rena stadsmiljöer. Denna form av samverkan inleds under året med Fastighetsägarna i Järva i Rinkeby, Kista Science City i Kista och med stadsdelsförvaltningen och dess samverkanspartners i Hässelby-Vällingby.

Även insatserna för att komma tillrätta med den illegala affischeringen förstärks. Under

våren lanserar trafikkontoret en webbaserad portal för legala, fria och miljövänliga alternativ till den olagliga affiseringen. Kontorets insatser med att riva ned illegalt uppsatta affischer kommer att utökas betydligt då Stockholmsvärdarna har affischnedrivning i sin arbetsbeskrivning.

Den tydliga prioriteringen av verksamheten för minskat klotter och skadegörelse ligger fast. I Söderort sätts under våren ett tiotal saneringsbilar in med uppdraget att nollställa samtliga trafikkontorets anläggningar i söderort från klotter. Under resterande del av året har kontorets entreprenör i uppdrag att hålla söderort rent från klotter. I samband med totalsaneringen kommer samtliga konstbyggnader i form av tunnlar, broar och murar att klotterskyddas för att möjliggöra snabb sanering, utan kemikalier.

I Järvaområdet kommer under våren en inventering av kontorets anläggningar att ske i syfte att genomföra byggtekniska lösningar för att förebygga klotter. Dessa lösningar kan vara uppsättande av spaljéer, plantering av buskar eller applicering av olika klotterskydd.

Trafikkontoret kommer också att under 2010 anlita väktare med uppgift att gripa klottrare, förebygga brott och säkra bevisning. Vaktarna kommer att verka över hela staden och bedriva verksamhet i nära relation till polisen.

De kommunikativa insatser som planeras för 2010 grundar sig på det kommunikativa koncept för en renare och snyggare stad, med tillhörande kommunikationsplaner som trafik- och renhållningsnämnden godkände under 2008.

En viktig kampanj blir årets Skräpplockardagar, där kontoret räknar med att minst 25 000 barn i stadens skolor och förskolor deltar genom städinsatser kring skolan och dess närmiljö.

I samarbete med de tre största leverantörerna av cigaretter i landet planeras en kampanj mot fimpen som skräp för genomförande under 2010. Några av de åtgärder som planeras är patrullerande fimppatruller, utdelning av fickaskoppar till vuxna rökare, fler fasta askkoppar i stadsmiljön, annons- och affischkampanjer, samt nollställning av fimpar på publika platser med hjälp av särskilt framtagna maskin som fungerar som fimsug. Insatsprogrammet beslutas i maj och bygger på tobaksbolagens vilja och möjlighet att medverka till finansiering.

Trafikkontoret genomför för andra året i rad en faktisk och statistiskt säkerställd skräpräkning i samarbete med Statistiska Centralbyrån, SCB. Årets resultat utgör grund för jämförelse med 2009 års mätning och eftersom flera kommuner i landet genomför mätningen finns också möjlighet till jämförelse mellan olika kommuner.

I juni genomförs också en affischkampanj som baseras på resultatet i den faktiska skräpräkningen. Syftet är att medvetandegöra stockholmaren om det egna ansvaret för nedskräpningen.

Trafikkontoret konstaterar att projektperioden för Stockholm Ren och Vacker, från 2007 och fram till i dag, inneburit att verksamheten för drift och underhåll av stadens gator, torg och parker har utökats, förstärkts och breddats betydligt.

Under projektperioden visar stadens medborgarundersökning av frågor kring stockholmarnas upplevelse av en ren och trygg stadsmiljö utvecklats positivt. Skräpräkning på stadens gator och torg visar också att den genomsnittliga skräpmängden i Stockholms stad, trots hög befolkningstäthet, är betydligt lägre än i exempelvis Göteborg och Gävle. Kommuner som kan jämföras med Stockholm vad gäller nedskräpning är i dag Linköping och Enköping som har liknande genomsnittliga skräpmängder.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget för Stockholms stad den 8 december 2006 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stock-

holm till en ren och vacker stad. Uppdraget tydliggjordes genom att verksamheten i renhållningsnämnden, samt ansvaret för gatuskötsel och markupplåtelse i stadsdelsnämnderna överfördes till trafik- och renhållningsnämnden. Trafik- och renhållningsnämnden fick också ökat budgetanslag och kostnader för insatser med att göra Stockholm rent och tryggt inarbetades i budget.

I Stockholms stads budget för 2008 ligger uppdraget fast. Det gäller också budgeten för 2010 med inriktning för 2011 – 2012.

Utifrån uppdraget om en renare och vackrare stad har sex lägesrapporter lagts fram för beslut i trafik- och renhållningsnämnden, 2007-04-03, 2007-10-23, 2008-02-12, 2008-11-11, 2009-05-12, samt 2009-12-10. I dessa lägesrapporter har en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, klotterbekämpande insatser, samt uppfyllnadsgrad av föreslagna insatser presenterats för godkännande.

Åtgärderna har också föranlett ett flertal andra ärenden för beslut i trafik- och renhållningsnämnden, samt i stadens kommunfullmäktige. Några av dessa ärenden rör beslut gällande ändringar i stadens ordningsföreskrifter, beslut om stadens policy mot klotter och annan skadegörelse, åtgärder inom Affischplats Stockholm.

Under åren 2007-2010 har verksamheten för att göra Stockholm till en renare och vackrare stad stärkts betydligt. Arbetet med fokusområden i samverkan med fastighetsägare och andra näringsidkare har resulterat i långsiktiga finansiella och verksamhetsmässiga samarbeten, frekvensen för städinsatser har ökat i hela staden, en verksamhet med manuell patrullstädning har byggts upp, liksom en verksamhet för att strategiskt och offensivt bekämpa klotter och annan skadegörelse. Faktiska skräpmätningar visar att Stockholm är betydligt mindre skräpigt än andra svenska storstäder och stockholmarnas upplevelse av en ren och vacker stadsmiljö har utvecklats i positiv riktning.

Under projektperioden har uppdraget om att hålla Stockholm rent och tryggt möjliggjort genom årliga resursförstärkningar i budget. 2007 ökade budgetanslaget till trafik- och renhållningsnämnden med 18 mnkr, 2008 med 16 mnkr. Under 2009 och 2010 har nämnden tillförts 40 mnkr för att fullfölja uppdraget. Under 2010 satsas dessutom extra medel för att bidra till en renare och tryggare stadsmiljö inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen och resurser tillförs för att genomföra projekt med patrullerande Stockholmsvårdar och erbjuda ungdomar sommarjobb som parkvårdar.

I denna rapport redovisas de åtgärder som planeras för genomförande under 2010, med övergripande slutsatser för hela projektperioden 2007 – 2010.

Vintern 2009/2010 har belastat trafikkontorets driftbudget betydligt hårdare än beräknat. De insatser som det redogörs för i lägesrapport nr 7 förutsätter att budgetjustering sker under året.

Stärkt renhållning i hela staden

Den höga grunddriftsnivå, gällande barmarksrenhållning, som initierades under 2007 bibehålls under 2010. För större delen av innerstaden innerbär detta städinsatser och papperskorgstömning sju dagar per vecka, med extra insatser eftermiddagstid på de mest frekventa stråken.

Den satsning på 20 mnkr som görs för att stärka renhållningsinsatserna inom ramen för Järvalyftet och Södervisionen möjliggör såväl ökad frekvens för städning som mer långsiktiga insatser för en renare stadsmiljö i ytterstaden.

Extra resurser har också avsatts för särskilda insatser i samband med förestående evenemang, bland annat Stockholm Love 2010, samt för att stärka rollen som Europas miljöhudstad 2010.

På grund av den långvariga och kalla vintern har sandupptagningen påbörjats senare än tidigare tre vårar. Trafikkontoret gör dock bedömningen att tiden för när arbetet ska vara klart kommer att kunna hållas. Det innebär att sanden ska vara upptagen senast den 1 maj i innerstaden och den 15 maj i ytterstaden.

Insatserna med spolning av de innerstadsgator som är särskilt utsatta för nedskräpning utökas betydligt under året, då utvärderingen från försöken 2007-2009 visar på positiva effekter.

Arbetet med att komplettera och förnya utbudet av papperskorgar i stadsmiljön påbörjades under 2008 och fullföljs under året. Under 2008 och 2009 byttes 500 papperskorgar ut på de större stråken i City, Östermalm och Kungsholmen. Utbytesprogrammet innebär en dryg fördubbling av papperskorgsvolymen. Under 2010 ses stadens totala utbud av papperskorgar på gator och torg över för att ingå i utbytesprogrammet. Även utbudet av offentliga toaletter inventeras för att möjliggöra komplettering. Dessa möjligheter att utöka antalet tjänster och nyttigheter för staden prövas inom ramen för stadens avtal gällande reklam.

Arbetet med fokusområden i samverkan med näringslivet fullföljs under året. Syftet med fokusområdena är att i samverkan med privata och offentliga aktörer höja attraktiviteten i fokusområdet genom insatser i den fysiska miljön, ökad renhållning, klottersanering och kampanjinsatser. Arbetet inom stadens fokusområden pågår från maj till och med september och sker årligen. Under 2010 utgör åtta geografiska områden i staden fokusområden, City, Södermalm, Östermalm, Kista, Rinkeby, Hässelby-Vällingby, samt företagarområdena Lunda i Söderort och Larsboda i Västerort.

Trafikkontoret har förhållit sig positivt till att löpande utveckla verksamheten för nå resultat vad gäller en renare och vackrare stadsmiljö. Under året planeras därför försök med särskild behållare för pantflaskor och burkar på papperskorgar, utdelning av hundavföringspåsar till hundägare. Beslut har också tagits om att bygga en sopsugsanläggning på Mariatorget på Södermalm. Arbetet beräknas starta hösten 2010.

För att komma tillrätta med problemet kring fimpar som skräp har trafikkontoret under våren fört samtal med de tre största leverantörerna av cigaretter i landet, Philip Morris, British American Tobacco och Japan Tobacco. Mot bakgrunden av de faktiska skräpmätningar som trafikkontoret genomfört, som visar att 65 procent av skräpet på stadens gator och torg utgörs av fimpar, har tobaksbolagen ställt sig positiva till att under 2010 medverka till finansiering av särskilda åtgärder mot fimpen som skräp. Några av de åtgärder som planeras är patrullerande fimppatruller, utdelning av fickaskoppar till vuxna rökare, fler fasta askkoppar i stadsmiljön, annons- och affischkampanjer, samt nollställning av fimpar på publika platser med hjälp av särskilt framtagen maskin som fungerar som fimpsug. Insatsprogrammet beslutas i maj och bygger på tobaksbolagens vilja och möjlighet att medverka till finansiering.

För att få bättre kontroll, ökad effektivitet och statistik för uppföljning av verksamheten inom drift- och underhåll har en webbaserad driftsportal byggts upp. Verksamheten med skyltteknik arbetar i portalen sedan mars månad och under året planeras systemet att integreras i delar av övrig verksamhet. Driftsportalen är uppbyggd för att klara av övergången till stadens nya it-system i samband med att nytt avtal träder i kraft under 2010.

Trafikkontorets blomsterprogram kommer att förstärkas betydligt under 2010, jämfört med tidigare år. Fördelat över hela staden är 756 urnor i drift och totalt omfattar programmet under vår, sommar och höst 275 345 blommor.

Stockholmsvärddar patrullstaden

I hela staden förstärks de manuella skräpplockinsatserna betydligt under dag- och efter-

middagstid. En särskild satsning i budget om 8 mnkr möjliggör för trafikkontoret i samverkan med socialtjänstförvaltningen och stadens jobbtorg en verksamhet som under året sysselsätter 400 långtidsarbetslösa stockholmare som Stockholmsvärdar. Kontorets förslag till genomförande av uppdraget godkändes av trafik- och renhållningsnämnden i särskilt ärende den 19 januari 2010.

Stockholmsvärdarnas huvuduppgift är att patrullstäda gator, torg och parker under dagtid då maskinstädning ej ska ske. Trafikkontoret anser att dessa insatser är de mest effektiva för att möta upp den ökande nedskräpningen som sker 24 timmar per dygn och som varje dygt genererar cirka 13 ton skräp. Stockholmsvärdarnas funktion är också att visualisera stadens renhållningsarbete och därmed påverka stockholmarnas attityder till nedskräpning. Särskilda grupper inom värdverksamheten kommer att fokusera på att plocka fimpar, som är det vanligast förekommande skräpslaget i staden. Då verksamheten har täckning över hela staden utgör också några av Stockholmsvärdarna utryckningspatrull för snabba insatser efter anmälan från allmänheten.

Under vårens fyra första månader har lokaler över hela staden, maskinpark, redskap och kläder för verksamheten införskaffats. I flera fall har såväl kommunal som privata fastighetsägare upplåtit lokaler utan hyra. Arbetsledare för värdpatrullerna har anställts och ett hundratal värdar har rekryterats och utbildats. Kontoret beräknar att värdverksamheten kommer att verka i full styrka under maj månad. Sysselsatta inom patrullerna kommer löpande att bytas ut under året, då utvärdering sker med inriktning på att ge värdarna en ingång på arbetsmarknaden.

Sommarjobb för en renare och vackrare stad

Under året har trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att erbjuda ungdomar feriejobb som bidrar till en renare och vackrare stad. Trafikkontoret föreslår att ungdomarna sysselsätts som parkvärdar och att det sker i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Tre mnkr har avsatts till detta syfte och kontoret planerar att erbjuda 300 ungdomar jobb under sommaren. Jobben fördelas mellan ungdomarna i treveckorsperioder. Parkvärdarna kommer att genomföra enklare arbeten i stadens parker, såsom städning, guidning och ogrärensning. Efter samråd med stadsdelsförvaltningar erbjuds huvudparten av feriejobben inom Södermalms, Norrmalms, Älvsjös och Kungsholmens stadsdelsområden.

Järvalyftet och Söderortsvisionen

Trafik- och renhållningsnämnden har under 2010 uppdraget att genomföra insatser för renare och tryggare ytterstad inom ramen för stadens Järvalyft och Söderortsvision. Staden har avsatt 20 mnkr för denna satsning och trafik- och renhållningsnämnden godkände den 19 januari trafikkontorets tjänsteutlåtande "Fördelning av avsatta budgetmedel gällande satsningar inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen", där kontoret redogör för planerade åtgärder. Under våren har åtgärdslistor tagits fram som omfattar såväl långsiktiga åtgärder som direkta förstärkningar av den löpande verksamheten. Insatserna omfattar också verksamhet med Järva och Söderortsvärdar, samt finansiella och verksamhetsmässiga samarbeten med andra privata och offentliga aktörer. Dessa samarbeten sker inom begränsat geografiska områden med andra aktörer, så kallade Business Improvement Distrikt, BID. En förstärkning görs också i verksamheten för ökad klotterbekämpning, omfattande ökad klottersanering, förebyggande insatser, samt insatser med väktarpatruller.

De planerade åtgärderna genomförs med start i maj och kommer fokusera på de mer publika platserna i Järva och Söderort, såsom torgytor, T-baneentréer och frekventa gång- och cykelstråk. Särskilda resurser inom ramen för kontorets ordinarie budget har avsatts för reinvesteringar i gaturummet, för trygghetsskapande belyningsprojekt, samt tillgänglighets-

åtgärder. Dessa insatser förstärker satsningen för en renare och tryggare ytterstad betydligt. Kontoret kommer i samband med 2010 års tertialrapporter, samt i särskilt ärende till trafik- och renhållningsnämnden detaljredovisa de insatser som genomförts inom ramen för Järva-lyftet och Söderortsvisionen.

Business Improvement Districts

Med inspiration från New Yorks BID-områden har såväl privata som offentliga aktörer uppvakttat trafikkontoret med önskemål om en mer långsiktig och nära samverkan i arbetet med att skapa attraktivare, renare och tryggare stadsmiljöer. En av grundförutsättningarna för BID är gemensam verksamhets- och insatsplanering, gemensam prioritering och finansiering, samt ett helhetsperspektiv för det geografiska området där olika ägargränssnitt förbises. Under året kommer trafikkontoret att inleda denna form av samverkan med Fastighetsägarna i Järva i Rinkeby, Kista Science City i Kista och med stadsdelsförvaltningen och dess samverkanspartners i Hässelby-Vällingby. Grunden för dessa BID-områden utgörs av lokalt stationerade patruller med Stockholmsvärdar, samt inventering och gemensamma drift- och underhållsåtgärder för en attraktivare stadsmiljö i området. Trafikkontorets målsättning för dessa områden är att nå permanenta samarbetslösningar och genomföra gemensamma upphandlingar för stärkt nivå och bättre samordning avseende barmarksdrift.

Affischplats Stockholm

Insatserna inom ramen för Affischplats Stockholm fortgår och breddas under året. Satsningen med 100 nya, belysta friaaffischeringsanläggningar i innerstaden är genomförd och nyttjas mycket frekvent av stadens evenemangsarrangörer. Trafikkontoret har fört samtal med Storstockholms lokaltrafik, SL och elbolaget Fortum för att tillskapa betydligt fler underhållna ytor för friaaffisivering på befintliga busskurer och teknikskåp. Trafikkontoret bedömer att intresset för detta är svagt både från anläggningsägarna.

Därför har kontoret istället inriktat sig på att samverka med ett flertal aktörer som erbjuder gratis eller billiga ytor för friaaffisivering och marknadsföring av evenemang. Under våren lanserar trafikkontoret [siten www.stockholm.se/affischplatsstockholm](http://www.stockholm.se/affischplatsstockholm) som en portal för legala, fria och miljövänliga alternativ till den olagliga affisivering. Kraven som ställs på kontorets samarbetspartners är att marknadsföringsplatserna är gratis eller mycket billiga, att deras kunder förbinder sig att inte affisivera illegalt och att krav affisivering sker på miljövänligt sätt. Portalen ska erbjuda såväl de mindre kulturarrangörerna som de större evenemangsarrangörerna en attraktiv marknadsföringsplats och lanseringen kommer att ske i form av brev till konsert- och evenemangsarrangörer, samt i form av kampanj riktad mot den illegala affisivering.

Kontorets insatser med att riva ned illegalt uppsatta affischer kommer att utökas betydligt då Stockholmsvärdarna har affischnedrivning i sin arbetsbeskrivning. I de avtal som finns kring papperskorgstömning och klottersanering ingår också att hålla ytor rena från affischer. Kontoret har också samarbete med polis och med City i samverkan som syftar till att minska den illegala affisivering.

Klotter och annan skadegörelse

Den tydliga prioriteringen av verksamheten för minskat klotter och skadegörelse ligger fast. Sedan 1 maj 2007, då ansvaret för klottersanering överfördes från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden och nämnden fick ett samordningsansvar för stadens arbete mot klotter och annan skadegörelse, har trafikkontoret ökat resurserna till verksamheten från cirka 2,5 mnkr per år till att i dag omfatta drygt 12 mnkr per år. Ett samverkansavtal med elbolaget Fortum innefattar sanering av bolagets samtliga anläggningar, cirka 20 000 elskåp och 5 000 nätstationer. Trafikkontoret har rätt att sanera dessa anläggningar till ett

årligt belopp av 10 mnkr. Därtill har kontoret övertagit ansvaret för sanering av konstrådets anläggningar och delar av fastighetskontorets anläggningar.

Den enhet mot klotter som bildats inom avdelningen Stadsmiljö på trafikkontoret har också breddat verksamheten med fokus på såväl förebyggande insatser, utbildning i graffiti-kulturen, samt ett nära samarbete med polis, åklagare och väktarbolag.

Under 2010 möjliggör satsningen inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen ytterligare förstärkningar av verksamheten mot klotter. I Söderort sätts under våren ett tiotal saneringsbilar in med uppdraget att nollställa samtliga trafikkontorets anläggningar i söderort från klotter. Under resterande del av året har kontorets entreprenör i uppdrag att hålla söderort rent från klotter. I samband med totalsaneringen kommer samtliga konstbyggnader i form av tunnlar, broar och murar att klotterskyddas för att möjliggöra snabb sanering, utan kemikalier. Kontoret ska också utrusta några av Stockholmsvärdarna med ett portabelt "saneringskit" för sanering av hårda ytor som belysningsstolpar, papperskorgar, elskåp. Om utfallet av denna försöksverksamhet är positiv kan dessa metoder också användas i andra sammanhang, exempelvis vid trygghetsvandringar eller i samverkan med intresserade föreningar och intressegrupper.

I Järvaområdet kommer under våren en inventering av kontorets anläggningar att ske i syfte att genomföra byggtekniska lösningar för att förebygga klotter. Dessa lösningar kan vara uppsättande av spaljéer, plantering av buskar eller applicering av olika klotterskydd.

Inom ramen för det förebyggande arbetet har trafikkontoret i samarbete med polis, socialtjänst, SL och Maria Ungdom utformat en trappstegsmodell för rehabilitering av gripna klottrare. Projektet är tänkt att pågå under drygt ett år och erbjudas ett 40-tal unga klottrare, samt föräldrar till klottrare. Syftet med projektet är att genom stöd och behandling återhabilitera unga klottrare till ett liv utanför graffiti-kulturen. En styrgrupp har bildats för projektet, där ordförandeskapet innehas av trafikkontoret. Projektstart planeras till hösten 2010.

Det nära samarbete som trafikkontoret har med polismyndigheten i Stockholms län har resulterat i kraftig ökning av antalet polisanmälningar och gripanden gällande klotter. Under 2009 och våren 2010 har också de rättsliga påföljderna blivit hårdare, då polisens utredningar och målsägarnas underlag förbättrats. I takt med att större hänsyn tas till de skadeståndsanspråk som trafikkontoret och andra målsägare har blir samarbetet med polis och kvaliteten på kontorets underlag i brottsutredningarna allt viktigare del av verksamheten. Därför kommer kontoret under året att anlita väktarpatruller med uppgift att gripa klottrare, förebygga brott och säkra bevisning. Vaktarna kommer att verka över hela staden och bedriva verksamhet i nära relation till polisen.

I oktober 2010 löper samverkansavtalet med elbolaget Fortum ut. Trafikkontoret anser att detta avtal har mycket stor betydelse för den faktiska minskningen av klotter i staden och kommer därför att verka för en avtalsförlängning.

Uppdraget om att efter anmälan från allmänheten sanera inom 24 timmar är fortsatt prioriterat under året. Uppfyllnadsgraden vad gäller de anläggningar som trafikkontoret ansvarar för ligger i dag stadigt på mellan 90 och 97 procent. Under de månader på året då minusgrader råder kan ej 24-timmarsregeln infrias på grund av att sanering riskerar att skada anläggningar.

Sedan januari 2007 leder Trafikkontoret arbetet i den samverkansgrupp mot klotter som består av ett trettiotal representanter för olika offentliga och privata huvudmän i Stockholms stad och län. Syftet med gruppen är att utbyta erfarenheter och kunskap inom ramen för graffiti-kulturen.

Under våren 2010 kommer trafikkontoret representera staden vid den internationella kon-

ferensen Anti-graffiti Associations Conference. Staden är som enda nordiska huvudstad inbjuden att föreläsa om arbetet med att bekämpa klotter.

De tydliga målen i budget gällande klottersanering, samt i stadens policy mot klotter och annan skadegörelse, ställer höga krav på resultatredovisning. Det webbaserade system som utvecklats för att mäta och följa upp 24timmars-regeln angående klotter har funnits sedan början av 2008 och utvecklas nu för att med GPS-teknik kunna följa pågående arbete, samt få en tydlig kartöverblick över förekomsten av klotter på kontorets anläggningar. Systemet är vägledande för de polis- och väktarinsatser som planeras, samt en förutsättning för att få fram goda underlag vid brottsutredningar.

Trafikkontorets verksamhet mot klotter redovisas också på siten www.stockholm.se/klotter.

Kampanj Stockholm Ren och Vacker

Det kommunikativa koncept för en renare och snyggare stad, med tillhörande kommunikationsplaner som kontoret tog fram 2008 syftar till att uppnå attitydförändring genom synliggörande av verksamheten, medvetandegörande om det egna ansvaret och mediakommunikativa åtgärder. Satsningen för att under 2010 sysselsätta 400 Stockholmsvårdar som patrullstädar staden dag- och eftermiddagstid är ett led i detta koncept, samtidigt som den uttalade resultatriktningen av verksamheten, samt strävan efter samverkan med andra aktörer, har ökat intresset hos media. Verksamheten inom ramen för ren och vacker belyses därför frekvent, främst i lokala media.

En viktig insats för att synliggöra verksamheten och öka engagemanget för en renare och vackrare stad är kampanjen Skräpplockardagar, där barn i stadens skolor och förskolor deltar genom städinsatser kring skolan och dess närmiljö. Intresset för kampanjen har ökat betydligt under de tre år som trafikkontoret i samarbete med stiftelsen Håll Sverige Rent stått som arrangör. Stockholms stad lockade tidigare mellan 2000 och 5000 elever att delta i Skräpplockardagarna. Under 2010 räknar kontoret med minst 25 000 deltagare i kampanjen.

I samarbete med Statistiska centralbyrån SCB kommer Trafikkontoret under tidig sommar för andra året i rad att genomföra faktiska och statistiskt säkerställda mätningar av nedskräpning. Mätningarna sker i tre olika områden med 200 mätpunkter i varje område. Mätresultatet analyseras för att ge en uppfattning om mängden skräp som slängs utanför papperskorgen och vilken typ av skräp som förekommer på olika platser i staden. Årets resultat utgör grund för jämförelse med 2009 års mätning, mellan olika platser i staden och ger relevant information för kommande insatser och åtgärder för en renare och vackrare stad. Då flera kommuner i landet genomför mätningen finns också möjlighet till jämförelse mellan olika kommuner.

Under de första sommarveckorna genomförs en affischkampanj som baseras på resultatet i den faktiska skräpräknningen. Syftet är att medvetandegöra stockholmaren om det egna ansvaret för nedskräpningen.

Trafikkontorets synpunkter och förslag

Åtgärder inom projekt Stockholm ren och vacker har varit omfattande och ställt höga krav på utveckling och resultatfokus inom befintlig verksamhet. Det som genomfördes på projektbasis under 2007 och 2008 är i dag en väl utbyggd verksamhet som integrerats i den ordinarie verksamheten vid avdelning Stadsmiljö. Projektet har också involverat andra avdelningar på trafikkontoret och en styrgrupp under ledning av förvaltningschef har haft bred representation från trafikkontorets verksamhet.

2007 utgjorde Hamngatan i city fokusområde i samverkan med näringslivet, patrullstädning under dagtid påbörjades i form av att åtta ungdomar erbjöds sommarjobb i city. Klot-

terverksamheten var under planering och insatserna koncentrerades kring Skarpnäck i söderort och Södermalm i innerstan.

Som framgår av denna lägesrapport har verksamheten för drift och underhåll av stadens gator, torg och parker i dag utökats, förstärkts och breddats betydligt. Under projektperioden har också organisatoriska förändringar på trafikkontoret blivit nödvändiga. Bland annat har en ny enhet mot klotter byggts upp och en stadsträdgårdsmästare har anställts. Förfrågningsunderlagen vid upphandlingar har förändrats, aktiv samverkan med andra aktörer har inneburit tydliga omprioriteringar av verksamheten och nya verksamheter i form av patrullstädning, väktarbevakning, organisation för Affischplats Stockholm har bytts upp under projektperioden.

Ett mått för resultatutvärdering av projekt Ren och Vacker kan vara de faktiska skräpmätningar som sedan 2009 årligen genomförs i staden.

De faktiska mätningarna som gjordes under 2009 redovisar en genomsnittlig skräpmängd på stadens gator och torg som motsvarar 2,7 skräp per 10 kvm. I mätningen deltog sju andra kommuner i landet. Endast Örebro och Jönköping redovisar en mindre skräpmängd. Exempelvis Göteborg hade en genomsnittlig skräpmängd på 4,7 skräp per 10 kvm. Mindre kommuner som Enköping och Linköping hade samma resultat som Stockholm. Med hänsyn till Stockholms befolkningstäthet är resultatet positivt i jämförelse med andra kommuner. De skräpräknningar som genomförs sommaren 2010 visar om skräpmängden ökar eller minskar i staden.

Ett annat mått för utvärdering är de upplevelsebaserade medborgarundersökningar som stadens ledningskontor genomför årligen. Det övergripande påståendet om att "Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i" håller i dag 85 procent av stockholmarna med om. Motsvarande resultat 2007 var 75 procent. Påståendet om att "...där jag bor ser jag inte en massa klotter som jag känner mig störd av" får medhåll av 56 procent av stockholmarna, jämfört med 51 procent 2007. Allt fler stockholmarna upplever också att klotter tas bort snabbt på byggnader och anläggningar.

På frågan som rör ansvar för nedskräpning säger varannan stockholmare att det är den enskildas beteende och attityder som är främsta skälet till nedskräpning. Endast 9 procent anser att orsaken är dålig städning. Även frågor gällande känslan av trygghet går i positiv riktning.

En förutsättning för de åtgärder som genomförts inom projektet har varit de extra budgetmedel som avsatts för att uppnå målet om en renare och tryggare stad. Resultaten av projektet har också ökat intresset och därmed kraven från såväl näringslivet som allmänheten. Många insatser finansieras i samverkan med privata aktörer och det som till en början är tänkt som tidsbegränsade projekt tenderar till att permanentas. Detta kräver en långsiktighet i arbetet med en renare och vackrare stad, tydliga målbeskrivningar och att den verksamhetsförstärkning som sker arbetas in i kommande budgetar för staden. Detta gäller inte minst den verksamhet med patrullstädning med Stockholmsvårdar som stärks upp under året. Deras insatser är ett nytt inslag i ett växande Stockholm och helt avgörande för upplevelsen av en renare och vackrare stad.

Trafikkontoret vill också betona vikten av att drift- och underhållsfrågorna lyfts fram i stadens övergripande visionsarbete, Vision 2030. En växande stad med fler bostäder, fler besökare, fler evenemang och fler företag ställer höga krav på att tillräckliga resurser finns för drift och underhåll, för att uppnå avsedd standard och kvalitet. Detta gäller också pågående och planerade exploateringsprojekt, så att projekten kan bli hållbara och upplevelserika.

Trafikkontoret anser att ansvarsöverförandet från stadsdelsnämnderna till trafik- och ren-

hållningsnämnden gällande gatudrift, klottersanering och parkinvesteringar bidragit till såväl kostnadseffektivitet som förstärkning av verksamheten. Trafikkontoret ser också ett beslut om ansvarsöverföring av parkdriften som viktig åtgärd för att stärka måluppfyllelsen gällande en renare och vackrare stad.

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner denna lägesrapport, samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Slut

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 juni 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stockholms stad har en mycket hög ambition för ett rent, tryggt och vackert Stockholm. I kommunfullmäktiges budget anges tydliga mål och indikatorer för arbetet med att göra Stockholm till en ren, vacker och trygg stad. Målen omfattar såväl renhållning som klottersanering. Stadens 24-timmars garantier innebär att offentliga papperskorgar ska tömmas och klotter ska saneras på stadens byggnader inom 24 timmar efter anmälan. Vidare finns en rad indikatorer som mäter medborgarnas upplevelse av Stockholm som ren, trygg och vacker stad vilka följs upp genom en årlig medborgarundersökning. Denna visar att upplevelsen av Stockholm som ren och vacker stad ökat mellan åren 2007 och 2009.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafik- och renhållningsnämndens insatser för en ren och vacker stad är omfattande. Arbetet ligger också väl i linje med de uppdrag och mål som angivits i kommunfullmäktiges budget under perioden 2007 till 2010.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att resultatet av arbetet för en ren, trygg och vacker stad har möjliggjorts genom riktade resursförstärkningar tillsammans med tydliga mål. I kommunfullmäktiges budget 2007 och 2008 förstärktes trafik- och renhållningsnämndens budget med 18 respektive 15 miljoner kronor, och under 2009 har nämnden tillförts 40 miljoner kronor för satsningar på standardhöjande åtgärder i det offentliga rummet. I budget 2010 har ytterligare 20 miljoner kronor avsatts inom ramen för Söderortsvisionen och Järvalyftet vilket tillsammans med en satsning om tre miljoner kronor på fler feriearbetare samt åtta miljoner kronor på jobbpraktik ytterligare ökat möjligheterna att stärka insatserna för en renare och vackrare stadsmiljö.

Stadsledningskontoret delar trafik- och renhållningsnämndens uppfattning att ett ökat fokus bör läggas på analys av drift- och underhållskonsekvenser i samband med beslut om investeringar. I en växande tät stad med fler bostäder, besökare och invånare är det av vikt att rätt material samt tekniska lösningar som är långsiktigt hållbara väljs istället för att i efterhand komplettera eller byta ut konstruktioner för att göra det möjligt att hålla rent och snyggt.

Stadsledningskontoret konstaterar att tydligt angivna mål och riktade resurser bidragit till såväl ett resultatinriktat arbete, möjligheter till uppföljning och verksamhetsförbättringar samt en permanentning av en verksamhet som initialt bedrivits i projektform. Stadsledningskontoret ser särskilt positivt på trafik- och renhållningsnämndens långsiktiga strategiska arbete med att påverka attityder till nedskräpning. Det är angeläget att trafik- och renhåll-

ningsnämnden fortsätter att prioritera detta arbete liksom insatser för att involvera externa parter som exempelvis näringsliv i arbetet för en ren och vacker stad.

Med hänvisning till ovanstående föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen beslutar att godkänna trafik- och renhållningsnämndens lägesrapport ”Stockholm Ren och Vacker – Lägesrapport 7”.